

ANALĪZE

par Rīgas Strazdumuižas vidusskolas- attīstības centra veiktajām darbībām 2024./ 2025. mācību gadā

Rīgas Strazdumuižas vidusskola- attīstības centrs atbilstoši 2016. gada 29. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 187 "Noteikumi par kritērijiem un kārtību, kādā speciālās izglītības iestādei piešķir speciālās izglītības attīstības centra statusu".

Attīstības centrs sniedz metodisku atbalstu:

- rīko pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kursus;
- organizē konferences, pieredzes apmaiņas seminārus;
- plāno un vada informatīvi izglītojošus seminārus vecākiem/ bērnu likumiskiem pārstāvjiem;
- izstrādā metodiskos materiālus pedagogu, speciālistu un vecāku lietošanai.

Savu darbu Rīgas Strazdumuižas vidusskolas-attīstības centrs realizē šādos virzienos:

1. *Nodrošina agrīnu speciālo vajadzību diagnostiku pirmsskolas vecuma bērniem ar redzes traucējumiem.*

Rīgas Strazdumuižas vidusskola- attīstības centrs ir vienīgā izglītības iestāde Latvijā, kas kopš 1997. gada, iegūstot attīstības centra statusu, uzsāka konsultāciju sniegšanu visu vecumu bērniem ar redzes traucējumiem vājredzības vai neredzības pakāpē. Attīstības centrā tiek organizēts un sniegts sistemātisks un komplekss atbalsts bērniem un viņu ģimenēm. Jau vairāk kā 10 gadus tiek organizēta un regulāri rīkots mērķtiecīgs pasākumu kopums- Agrīnā atbalsta programma (atbalsta sniegšana bērniem ar redzes un redzes un kompleksiem traucējumiem un viņu vecākiem).

Attīstības centrs atbalsta ģimenes un sniedz:

- speciālistu individuālās konsultācijas klātienē;
- speciālistu individuālās konsultācijas tiešsaistē, pa telefonu, e-pastu;
- individuālus ieteikumus par atbalsta pasākumu nodrošināšanu;
- redzes un fiziskās funkcionēšanas spēju izvērtējumu;
- sociālo funkcionēšanas spēju izvērtējumu.

2024./ 2025. mācību gadā Rīgas Strazdumuižas vidusskolā- attīstības centrā ir veikta agrīnā speciālā diagnostika 43 pirmsskolas vecuma bērniem un sniegts atbalsts viņu likumiskajiem pārstāvjiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, konsultāciju skaits ir konstants- tas ir ar mazu mainību. Piemēram, 2023./ 2024. mācību gadā agrīnā speciālā diagnostika veikta 46 bērniem, 2022./2023. mācību gada laikā tā veikta 57 pirmsskolas vecuma bērniem, vairums no bērniem kopā ar viņu vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem tiek konsultēti patstāvīgi, vairāku gadu garumā.

Konsultāciju laikā izmantoti šādi speciālo vajadzību agrīnās diagnostikas instrumenti: bērna redzes funkcionālās darbības novērojumi, redzes funkcionālās

darbības stimulēšana ar spilgtiem vizuālajiem stimuliem, Lea redzes asuma testi, Waggoner krāsu redzes tests, Lea kontrastredzes tests, Lea režģi- tīklenes atbildes reakcijas noteikšanai.

Šajā mācību gadā pirmskolas vecuma bērni un viņu vecāki konsultēti no Alūksnes novada, Daugavpils, Jēkabpils, Rīgas, Augšdaugavas novada, Liepājas, Tukuma, Lielvārdes, Tukuma novada, Ropažiem, Valmieras, Jelgavas, Ogres, Baložiem, Līgatnes, Bauskas, Kuldīgas, Saulkalnes, Mārupes novada, Ventspils, Mārupes, Jūrmalas, Ropažu novada, Madonas.

Pirmskolas vecuma bērnu vecākiem nodrošinātas individuālās konsultācijas klātienē, telefonkonsultācijas, e-pasta sarakstes. Bērniem ar redzes un kompleksiem traucējumiem tiek sniegtas konsultācijas par multisensoro stimulēšanu, ķermeņa apzināšanu, pielāgotas vides veidošanu, vispārējās fiziskās veselības veicināšanu, vecākiem tiek sniegti personalizēti ieteikumi par bērna vajadzību izpratni, komunikāciju un ikdienas rutīnām.

2024./ 2025. mācību gadā no 18.10.2024. - 20.10.2024. un no 31.05.2025. - 1.06.2025. Rīgas Strazdumuižas vidusskolā attīstības centrā organizēta un vadīta Agrīnā atbalsta programma pirmskolas vecuma bērniem ar redzes un redzes un kompleksiem traucējumiem. Pasākumā piedalījās 12 ģimenes no dažādām Latvijas pilsētām un novadiem. Dalībniekiem tika piedāvāta plaša un pārdomāta programma, ikkatrs Agrīnās atbalsta programmas dalībnieks (bērns) apmeklēja redzes pedagoga, speciālā pedagoga, mūzikas skolotāja, logopēda, fizioterapeita, psihologa, kanisterapijas un citu speciālistu individuālās nodarbības. Nodarbības tika organizētas gan bērniem individuāli, gan bērniem kopā ar vecākiem, gan tikai vecākiem. Vecākiem tika piedāvāta iespēja piedalīties mūzikas, sporta, jogas, mākslas, keramikas un pilates nodarbībās. Tāpat viņi varēja dalīties savstarpējās sarunās kopā ar skolas psihologu. Pasākumā tiek vadītas grupu nodarbības vairākiem vecākiem kopā, sniegts emocionāls atbalsts. Veiksmīga sadarbība turpinās ar suņu biedrību "Teodors" un Latvijas Neredzīgo savienību, kas atsaucīgi un atbalstoši piedalās organizētajā programmā.

Vecāki programmas pēdējā dienā saņem speciālistu rakstiskus ieteikumus, kas balstīti uz vairāku speciālistu vērtējumu, ko kopīgi izstrādā Agrīnā atbalsta programmas speciālistu komanda. Tas ir sava veida individuāls attīstības plāns par vides pielāgošanu, bērna attīstības veicināšanu, komunikācijas prasmju uzlabošanu, socializēšanos, pašaprūpes prasmju attīstīšanu, multisensorās stimulēšanas metožu izmantošanu, ķermeņa apzināšanās metožu, metodes roka uz rokas izmantošanu u.c. AAP dalībnieki tiek vērtēti dinamikā. Bērnu vecāki sniedz atgriezenisko saiti par pasākuma saturu, vides nodrošinājumu, organizētību, vadītāju profesionalitāti un attieksmi. Vecāki, izvērtējot AAP stiprās puses un attīstības vajadzības, visbiežāk pasākumu novērtē ļoti pozitīvi. Vairāki no bērniem kopā ar ģimenēm programmā piedalās regulāri.

2. Nodrošina metodisku un pedagoģisku palīdzību visā Latvijā esošo citu izglītības iestāžu pedagogiem jautājumos par atbalsta pasākumu piemērošanu izglītojamajiem ar redzes traucējumiem.

2024./2025. m. g. ir konsultēti 107 vispārizglītojošo skolu, PII un speciālo skolu

pedagogi. Konsultācijās sniegti gan praktiski ieteikumi, gan teorētiskas vadlīnijas, lai veicinātu iekļaujošu mācību procesu. Apskatīti jautājumi par mācību materiālu pielāgošanu, metožu izmantošanu, vides nodrošināšanu, tehnoloģiju izmantošanu u.c. Visvairāk konsultācijas sniegtas par atbalsta pasākumu piemērošanu – 107 konsultācijas, par mācību sasniegumu dinamikas izvērtējumu – 3 konsultācijas un 8 dažādas cita veida konsultācijas.

Uz vairākām Latvijas izglītības iestādēm nosūtīta aptaujas anketa "Kā jūsu skolā tiek nodrošināts mācību process izglītojamiem ar redzes traucējumiem?". Ir vairākas izglītības iestādes Latvijā, kurām tiek sniegts sistemātisks atbalsts, izveidojusies produktīva un sekmīga sadarbība. Plānota ilgtspējīgu sadarbība nākotnē, lai veicinātu ikviena iesaistītā un ieinteresētā pedagoga profesionālo kompetenču pilnveidi. Tāpat tiek sniegtas konsultācijas pedagogiem, kas strādā ar bērniem ar redzes un kompleksiem traucējumiem par specifisko nodrošinājumu.

3. Izstrādā mācību vai metodiskos atbalsta materiālus par darbu ar izglītojamiem ar redzes traucējumiem specifiskajiem jautājumiem.

2024./ 2025. mācību gadā tika izstrādi, apkopoti un ievietoti skolas-attīstības centra mājas lapā šādi materiāli:

- "Specifisku mācību materiālu izlase skolēniem ar redzes un kompleksiem traucējumiem".
- "Daļu mācīšanas idejas neredzīgiem skolēniem sākumskolā".

Rīgas Strazdumuižas attīstības centrā izstrādātie metodiskie materiāli tiek veidoti kā atbalsts, lai tos savā darbā varētu izmantot vispārizglītojošo skolu pedagogi, speciālo skolu pedagogi, atbalsta personāls un izglītojamo likumiskie pārstāvji. Materiāli sniedz metodes, kā pielāgot un nodrošināt mācību procesu skolēniem ar redzes un redzes un kompleksiem traucējumiem.

4. Nodrošina konsultācijas citu izglītības iestāžu izglītojamiem ar redzes traucējumiem vai viņu likumiskajiem pārstāvjiem neatkarīgi no izglītojamo izglītības ieguves vietas.

Konsultācijas citu izglītības iestāžu (gan skolu, gan pirmsskolas, gan speciālo skolu) izglītojamiem ar redzes traucējumiem un viņu tuviniekiem ir visplašāk realizētā funkcija.

2024./2025. m. g. tika sniegtas konsultācijas 104 izglītojamiem un viņu likumiskajiem pārstāvjiem. Lielākoties konsultācijas izglītojamiem ir sistemātiskas. Konsultācijas tiek sniegtas klātienē, telefoniski, e-pastā. Skolēni ar redzes traucējumiem un viņu vecāki tiek konsultēti par mācību līdzekļiem, tehniskiem palīgīdzekļiem, par vides pielāgojumu, darba vietas iekārtojumu, specializētajiem palīgīdzekļiem u.c.

Ar izglītojamiem ar redzes traucējumiem un viņu vecākiem ir izveidojusies konstruktīva un produktīva sadarbība.

Salīdzinot, 2023./2024. m. g. tika sniegtas 128 konsultācijas, bet 2022./2023. m. g. - 111 konsultācijas.

5. Organizē informatīvi izglītojošus pasākumus par bērnu ar redzes traucējumiem iekļaušanas un integrācijas vispārējā izglītības sistēmā nepieciešamajiem specifiskajiem nosacījumiem vispārējās izglītības iestāžu pedagogiem, vecākiem un interesentiem.

Rīgas Strazdumuižas vidusskola- attīstības centrs sava darba ietvaros organizē kā tālākizglītības kursus, tā informatīvi izglītojošus seminārus par darbu ar vājredzīgiem un neredzīgiem bērniem organizācijas specifiskajiem jautājumiem.

2024./ 2025. mācību gadā organizēti tālākizglītības kursi:

“Pedagoģiskā procesa plānošana un vadīšana izglītojamiem ar redzes un garīgās attīstības traucējumiem” (RIMC-22-138, 29.06.2022.) Tālākizglītības kursu norises laiki : 19.09.-20.09.2024.; 07.11.-8.11.2024.; 22.05.-23.05.2025. Izglītoti 45 pedagogi.

Šajā mācību gadā tika organizēta un vadīta Rīgas Strazdumuižas vidusskolas- attīstības centra Agrīnā atbalsta programmas pirmsskolas vecuma bērniem ar redzes un redzes un kompleksiem traucējumiem 10 gadu pastāvēšanai veltīta konference "Agrīnā atbalsta nozīme bērnu ar redzes un kompleksiem traucējumiem attīstības veicināšanā", ko apmeklēja 145 dalībnieki.

Konferencē tika apskatītas šādas tēmas:

- Bērnu vājredzības un neredzības galvenie iemesli un tendences Latvijā.
- Vājredzības un neredzības ietekme uz dažādām bērna attīstības jomām.
- Agrīnais atbalsts bērniem ar multipliem traucējumiem.
- Speciālā pedagoga darbs ar vājredzīgiem un neredzīgiem pirmsskolas vecuma bērniem un bērniem ar redzes un kompleksiem traucējumiem.
- Taktilo materiālu pielāgošana un sagatavošana pirms Braila iemaņu veidošanai.
- Multisensorās stimulēšanas veidi bērniem ar redzes un kompleksiem traucējumiem.
- Labās prakses piemēri par foto/video dinamiku.
- Vecāku dalīšanās pieredzē.

Savukārt Ropažu novada izglītības iestāžu atbalsta personāla speciālistiem , Rīgas Valsts vācu ģimnāzijas izglītojamiem, Erasmus+ viesskolēniem no Vācijas un skolas pedagogiem vadītas konsultācijas-semināri par mācību procesa nodrošināšanu vājredzīgiem un neredzīgiem izglītojamajiem, par tehnisko palīgīdzekļu izmantošanu un mācību materiālu pielāgošanu un sagatavošanu, kopumā abos pasākumos piedalījušies 47 dalībnieki.

Rīgas Strazdumuižas vidusskolā- attīstības centrā noritējušas dažādas cita veida aktivitātes:

- Rīgas Strazdumuižas vidusskolā- attīstības centrā viesojies Eiropas neredzīgo savienības izpilddirektors.
- Seminārs “Nedzirdība-neredzība un ķermeniski taktilā komunikācija”.
- Konsultācija- seminārs Ropažu novada izglītības iestāžu atbalsta personāla speciālistiem.
- Atvērtu durvju diena/mācību jomu materiālu izstāde.

Rīgas Strazdumuižas vidusskolas attīstības centra pārstāvji piedalījušies šādos pasākumos ārpus izglītības iestādes:

- Starptautiskajā cilvēku ar invaliditāti dienā organizētajā informatīvajā pasākumā “Spēju daudzveidība”.

- ledzintas tīklenes distrofijas pacientu un profesionāļu konferencē “Kopā mēs varam vairāk”.
- “Ieguvumi dažādām izglītības ekosistēmā iesaistītajām pusēm “Sadarbība un sinerģija kvalitatīvai izglītībai” vienotas skolas kontekstā”.

Tāpat apmeklējuši seminārus speciālās izglītības iestāžu – attīstības centriem Rēzeknē un Valmierā.

Kā katru mācību gadu arī 2024./2025. mācību gadā veikta informācijas uzskaitē par attīstības centra veiktajām darbībām, tā ievietota skolas mājas lapā, ar ko var iepazīties vispārizglītojošo un speciālo skolu pedagogi, atbalsta personāls, vecāki un citi ieinteresētie.

6. Sadarbojas ar augstskolām, kuras īsteno pedagoģijas studiju programmas.

Rīgas Strazdumuižas vidusskolas- attīstības centra sadarbība ar augstskolām notiek sistemātiski. 2024./2025. mācību gadā konsultēti studenti par redzes traucējumu ietekmi uz mācību procesu no Rīgas Stradiņa universitātes, Rēzeknes Tehnoloģiju augstskolas, Latvijas Mākslas akadēmijas, Daugavpils Universitātes, Vidzemes Augstskolas, Latvijas Universitātes “Mācībspēks”. Studentiem tiek piedāvāts informatīvais, teorētisks un izglītojošs materiāls, organizētas vairākkārtējas konsultācijas, tikšanās pasākumi, studenti atbalstīti zinātnisko darbu pētniecībā, daži no studentiem atbalstīti datorprogrammu lietošanā cilvēkiem ar redzes traucējumiem, iepazīstināti par pieejamību studiju mācību materiāliem, instalētas mācībām nepieciešamās programmas.

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas 2. un 3., un 4. kursa studentiem Rīgas Strazdumuižas vidusskolā attīstības centra speciālisti lasa lekcijas un nodrošina praktiskās nodarbības un seminārus studiju kursa "Izglītības procesa nodrošināšana bērniem ar redzes traucējumiem/ Providing educational services to children with vision disorders"; "Bērni ar redzes un kompleksiem traucējumiem/Children with vision and complex disorders" un "Braila raksta pamati" ietvaros.

7. Citas aktivitātes.

AC darbā iesaistītie pedagogi attīsta profesionālo meistarību un pašizglītojas, piedalās tālākizglītībasursos, semināros, vebināros, konferencēs.

Rīgas Strazdumuižas vidusskolas-attīstības centra pārstāvji piedalījušies arī dažādos starptautiskos pasākumos:

- Erasmus + (Polija, LASKI) iepazīšanās ar izglītības un terapijas metodēm, ko izmanto neredzīgiem un vājredzīgiem skolēniem(20.03.2025).
- ICEVI (International Council for Education of Visually Impaired) Eiropas reģiona seminārā "Atbalsts bērniem un jauniešiem ar redzes traucējumiem: ko mēs varam darīt? Ko var darīt?" (Supporting children and young adults

with visual impairment: What can we do? What can be done?)
(15.-17.05.2025.) Padova, Itālija.

Attīstības centram aktīvi sadarbojas ar Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas Acu slimību klīniku, Latvijas Neredzīgo biedrību, Latvijas Neredzīgo bibliotēku, žurnālu "Rosme", uzņēmumu SIA "Exceed", Baltijas Bērnu fondu, Pestīšanas Armiju, Kanādas Militāro policiju NATO spēku ietvaros, kas dislocēta Ādažu militārajā bāzē, Valsts pedagoģiski medicīnisko komisiju, pašvaldību pedagoģiski medicīnisko komisiju, sociāliem dienestiem, bāriņtiesām, Latvijas Neredzīgo sporta savienību, biedrību "Redzi mani", Tehnisko palīgīdzekļu centru, SIA "Rīgas Satiksme", Rīgas izglītības informatīvi metodisko centru, Rīgas Centrālo bibliotēku filiālbibliotēku "Strazds", Rakstniecības un Mūzikas muzeju, Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisiju, Jaņa Rozentāla Saldus un vēstures mākslas muzeju, LABRA namu, Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centru, LTV, Latvijas Radio 2, suņu biedrību "Teodors", "Mācītņpēks", VISC, Valsts sociālās aprūpes centru "Rīga", Latvijas Optometristu un optiķu asociācija, Medicīnas muzejs, Latviešu valodas aģentūra.

Lai popularizētu un atspoguļotu AC darbību, mācību gada laikā skolas mājas lapā, laikrakstos, radio, sociālajos tīklos publicētas dažāda veida aktivitātes un notikumi.